

Fakulta ošetrovateľstva a zdravotníckych
odborných štúdií

Otázky k ústnej časti doplňujúcej skúšky pre výkon zdravotníckeho povolania nutričný terapeut

Fyziologická výživa

- Funkcia a význam výživy
- Živiny – definícia, rozdelenie, esenciálne živiny, odporúčané výživové dávky, potravinové tabuľky
- Bielkoviny – charakteristika, stavba, rozdelenie, význam, metabolizmus, potravinové zdroje, odporúčaný príjem, súčasná úroveň príjmu, riziká nedostatočného a nadmerného príjmu, dusíková bilancia
- Sacharidy – charakteristika, rozdelenie, význam, metabolizmus, potravinové zdroje, odporúčaný príjem, súčasná úroveň príjmu, riziká nedostatočného a nadmerného príjmu
- Tuky – charakteristika, rozdelenie, význam, metabolizmus, potravinové zdroje, odporúčaný príjem, súčasná úroveň príjmu, riziká nedostatočného a nadmerného príjmu, Cholesterol
- Vlákna - charakteristika, význam, stavba, rozdelenie, potravinové zdroje, súčasná úroveň príjmu, riziká nedostatočného a nadmerného príjmu
- Vitamíny rozpustné v tuku – charakteristika, základné biologické funkcie, potravinové zdroje, odporúčaný príjem, súčasná úroveň príjmu, riziká nedostatočného a nadmerného príjmu
- Vitamíny rozpustné vo vode – charakteristika, základné biologické funkcie, potravinové zdroje, odporúčaný príjem, súčasná úroveň príjmu, riziká nedostatočného a nadmerného príjmu

- Antioxidačné vitamíny a ich význam, vitamíny v prevencii kardiovaskulárnych a nádorových chorôb
- Minerálne látky – makroelementy (vápnik, horčík, chlór, fosfor, draslík, sodík, síra) všeobecná charakteristika a význam pre ľudský organizmus
- Minerálne látky - mikroelementy a stopové prvky (železo, meď, zinok, jód, selén, mangán, fluór, chróm, molybdén, kobalt) – všeobecná charakteristika a význam pre ľudský organizmus
- Voda a elektrolyty – význam, denná bilancia tekutín
- Potreba energie pre organizmus, faktory ovplyvňujúce energetickú úroveň, energetická hodnota živín, energetická bilancia
- Nutričná anamnéza, antropometrické vyšetrenia
- Súčasná výživová situácia a jej dôsledky na zdravotný stav
- Výživové odporúčania – zásady správnej výživy podľa Svetovej zdravotníckej organizácie, potravinová pyramída, Výživa dospelých
- Výživa novorodencov a dojčiat – fyziologické zvláštnosti v novorodeneckom veku, prirodzená výživa – dojčenie a jeho prednosti, odstavovanie.
- Umelá výživa novorodencov a dojčiat - druhy umelého mlieka, zavádzanie nemliečnych pokrmov do výživy dojčaťa, výživa v 2. polroku života, vhodné a nevhodné potraviny
- Výživa detí vo veku 3-10 rokov – fyziologické zvláštnosti v detskom veku, nároky na výživu v uvedenom období
- Výživa detí vo veku 11-18 rokov – fyziologické zvláštnosti v období dospievania, nároky na výživu v uvedenom období
- Výživa v starobe – fyziologické zvláštnosti, výživové odporúčania
- Výživa v gravidite – fyziologické zvláštnosti, odporúčania pre príjem makronutrientov a vybraných mikronutrientov, ďalšie výživové odporúčania, hmotnostné prírastky
- Výživa v laktácii a po ukončení dojčenia – energetická hodnota stravy, príjem makronutrientov a vybraných mikronutrientov, ďalšie výživové odporúčania
- Výživa a fyzická aktivita
- Alternatívne vedecké a nevedecké smery vo výžive – všeobecná charakteristika, Vegetariánska výživa

Klinická výživa

- Úloha výživy v prevencii a liečbe chorôb
- Proteínovo - energetická malnutrícia – charakteristika, príčiny
- Obezita – distribúcia tuku v organizme, kritériá pre hodnotenie, obsahu tuku v organizme, metabolický syndróm, Dyslipoproteinémie – definícia, príčiny, komplikácie, liečba
- Diabetes mellitus 1.typu – definícia, príčiny, komplikácie, liečba
- Diabetes mellitus 2.typu – definícia, príčiny, komplikácie, liečba
- Ateroskleróza – definícia, rizikové faktory, komplikácie, liečba
- Artérová hypertenzia – definícia , príčiny, komplikácie, liečba
- Refluxná choroba pažeráka – charakteristika, príčiny, komplikácie, liečba
- Gastropatie a gastroduodenálny vred – definícia, príčiny, komplikácie liečba
- Akútna a chronická hnačka – charakteristika, príčiny, komplikácie liečba
- Crohnova choroba – charakteristika, príčiny, komplikácie, liečba
- Proktokolitída – charakteristika, príčiny, komplikácie, liečba
- Celiakia – charakteristika, príčiny, komplikácie, liečba
- Intolerancia laktózy – charakteristika, príčiny, komplikácie, liečba
- Zápcha – charakteristika, príčiny, komplikácie, liečba
- Akútna a chronická pankreatitída – charakteristika, príčiny, komplikácie, liečba
- Cholelitiáza a cholecystitída – charakteristika, príčiny, komplikácie, liečba
- Infekčné hepatitídy – charakteristika, príčiny, komplikácie, liečba
- Cirhóza pečene – charakteristika, príčiny, komplikácie, liečba
- Chronická obličková choroba – charakteristika, príčiny, komplikácie, liečba
- Osteoporóza – charakteristika, príčiny, komplikácie liečba
- Výživa v prevencii onkologických ochorení – rizikové zložky výživy, výživové odporúčania zamerané na zníženie rizika nádorových chorôb, výživa pacienta s nádorovým ochorením
- Diétny systém – definícia diéty, základné informácie o štandardných diétach a indikácie

- Enterálna výživa – definícia, indikácie, spôsoby podávania, prípravky, výhody a nevýhody
- Parenterálna výživa – definícia, indikácie, spôsoby podávania, prípravky, výhody a nevýhody

Hygiena potravín a výživy

- Postup pri odbere vzoriek pokrmov v zariadeniach spoločného stravovania
- Hygienické požiadavky na priestorové usporiadanie a vnútorné členenie v zariadeniach spoločného stravovania
- Hygienické požiadavky na sklady v zariadeniach spoločného stravovania
- Hygienické požiadavky na priestory v zariadeniach spoločného stravovania, v ktorých sa pripravujú pokrmy
- Požiadavky na výrobu, prípravu a podávanie pokrmov a nápojov v zariadeniach spoločného stravovania
- Čo je to systém HACCP, jeho význam a jeho základné princípy.
- Aké sú požiadavky na zamestnancov pracujúcich v potravinárstve
- Hygienické požiadavky na umiestnenie, členenie a vnútorné vybavenie potravinárskych zariadení
- Hygienické požiadavky na vylúčenie nežiadúcich vplyvov z technologického postupu pri príprave a podávaní pokrmov v zariadeniach spoločného stravovania
- Hygienické požiadavky na tepelnú úpravu pokrmov v zariadeniach spoločného stravovania
- Hygienické požiadavky na používanie niektorých potravín pri príprave pokrmov v zariadeniach spoločného stravovania
- Hygienické požiadavky na skladovanie a odstraňovanie odpadu zo zariadení spoločného stravovania
- Povinnosti pracovníkov pri výrobe potravín
- Hygienické požiadavky na skladovanie potravín pri výrobe a manipulácii s potravinami, členenie skladov potravín
- Hygienické požiadavky na prepravu potravín
- Hygienická problematika chemických látok v potravinách

- Členenie prídavných látok v potravinách a ich význam
- Hygienická problematika kontaminantov v potravinách
- Možné zdravotné riziká z rezíduí pesticídov v potravinách
- Možné zdravotné riziká z olova, ortuti a kadmia v potravinách
- Hygienická problematika dusičnanov a dusitanov v potravinách
- Hygienická problematika mykotoxínov v potravinách
- Hygienická problematika karcinogénov v potravinovom reťazci
- Princípy hodnotenia rizika potravín
- Najvýznamnejší pôvodcovia alimentárnych ochorení a ich výskyt v potravinách

Odporúčaná študijná literatúra

k doplňujúcej skúške pre výkon zdravotníckeho povolania nutričný terapeut

- Vágnerová, T.: Výživa v geriatrickej a gerontologickej praxi. Karolinum, 2020, 200 s.
- Gazdíkova, K.: Vnútorné lekárstvo pre zdravotnícke odbory. Martin: Osveta, 2019, 316 s.
- Kováč, G., Porubenová, A., Černá, K., Bulíková, T.: Biochémia pre študentov všeobecného lekárstva. Bratislava: Dr. Josef Raabe Slovensko, 2018, 206 s.
- Rovný, I., Ondrejka, J., Trusková, I.: Hygiena výživy. Bratislava: Herba, 2004, 217 s.
- Rovný, I., Lesňáková, A., Spálová, M.: Základy hygieny. Ružomberok: Verbum: Katolícka univerzita, Fakulta zdravotníctva, 2015, 145 s.
- Voleková, M.: Manuál enterálnej výživy pre ambulantnú prax. Herba, 2013, 168 s.
- Voleková, M., Šatník, V.: Manuál klinickej výživy. Martin: Osveta, 2008, 95 s.
- Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 74/2019 Z. z. o kritériách a spôsobe hodnotenia sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov.
- Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 151/2018 ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 321/2005 Z. z. o rozsahu praxe v niektorých zdravotníckych povolaniach v znení neskorších predpisov.
- Nariadenie vlády SR č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností, v znení neskorších predpisov.
- Výnos Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 44/2008 Z. z. o minimálnych požiadavkách na personálne zabezpečenie a materiálno – technické vybavenie jednotlivých druhov zdravotníckych zariadení v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.